

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2010/13 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2013/16

Karar Günü:3.1.2013

R.G. Tarih-Sayı:06.02.2013-28551

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Sosyaldemokrat Halk Partisinin 2009 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

Sosyaldemokrat Halk Partisinin 24.05.2002 tarihinde 176 kurucu üye ile kurularak tüzel kişilik kazanmıştır. Sosyaldemokrat Halk Partisinin 13.3.2010 gününde yapmış olduğu III. Olağanüstü Kurultayında, Eşitlik ve Demokrasi Partisinin katılımının kabulüne ve bu katılımı birliktte Partinin isminin Eşitlik ve Demokrasi Partisi olarak değıştirilmesine oybirliğıyle karar verilmiştir.

II- İLK İNCELEME

Sosyaldemokrat Halk Partisinin 2009 yılı kesin hesabının ilk incelemesi sonucunda, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Sosyaldemokrat Halk Partisinin, Anayasa Mahkemesine verdiği 2009 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren Anayasa Mahkemesi Raportörü Zekeriya AYDIN tarafından hazırlanan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereğı görüşölüp düşünölldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Partinin 2009 yılı gelirleri toplamının 358.540,10 TL ve giderleri toplamının 363.420 TL olduğu anlaşılmaktadır.

Sosyaldemokrat Halk Partisinin 2009 yılı birleşik kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğı, bu haliyle 2009 yılı birleşik kesin hesabının doğru ve denk olduğu sonucuna varılmıştır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kayıtlarından Sosyaldemokrat Halk Partisinin 2009 yılı itibariyle 69 ilde örgütlendiğı anlaşılmaktadır.

Parti yetkililerince Adana, Afyonkarahisar, Ankara, Artvin, Bolu, Bursa, Eskişehir, Erzurum, Giresun, Hatay, İcel, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Konya, Malatya, Mardin, Sakarya, Samsun, Sinop, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Van, Zonguldak, Batman ve Yalova olmak üzere toplam 27 ilin ismi tabloda belirtilmesine rağmen her hangi bir gelir ve gider belirtilmemiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kayıtlarında Adıyaman, Ağrı, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bilecik Bingöl, Bitlis, Çanakkale, Çankırı, Denizli, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Erzincan, Gaziantep, Hakkari, Kars, Kastamonu, Kırklareli, Kırşehir, Kütahya, Kahramanmaraş, Muğla, Muş, Nevşehir, Ordu, Rize, Siirt, Sivas, Tunceli, Şanlıurfa, Karaman, Şırnak, Bartın, Ardahan, Iğdır, Karabük, Kilis ve Düzce olmak üzere toplam 40 il açık görünmesine karşın, Parti yetkililerince sunulan gelir gider tablosunda bu illerle ilgili herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Parti il örgütleri faaliyette olduğuna göre, bu yerlerin giderlerinin nasıl karşılandığının belgeleriyle birlikte açıklanması istenmiştir.

Parti yetkilileri '*Halen faaliyet göstermekte olan EDP il, ilçe ve belde örgütleri içinde faaliyet gösterilen mekanın mülkiyeti kendisine ait olan yoktur. Bunların kira durumu ve yönetim giderlerinin karşılanmasına dair bilgiler ise sorumluluk aldığımız dönem itibariyle (13 mart 2010 sonrası) mevcut belgeler ışığında, usulüne uygun hazırlanmış olarak ve kesin hesap bağlamında tarafınıza iletilmiştir.*' şeklinde cevap vermişlerdir.

Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe veya belde başkanlıklarına ait binaların ya kendi mülkü veya kira olması gerekir. Şayet parti yetkililerine ait binalarda siyasi parti faaliyette bulunuluyor ise (il, ilçe veya belde teşkilatının faaliyette bulunduğu binalar) bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutarın partiye bağış olarak kaydedilmesi gerekir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kayıtlarına göre Partinin 69 ilde teşkilatı bulunmasına karşın 67 il ile ilgili her hangi bir gelir ve gider bildirilmemiştir.

Partinin il örgütleri faaliyette olduğuna göre, bu yerlerin en azından yönetim giderlerinin (kira, su, elektrik, telefon, kırtasiye vb.) olması gerekir. Yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider oluşturulmuş olduğunu göstermektedir. Bu durumda 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesindeki bir siyasi partinin bütün gelirlerinin, o siyasi partinin tüzel kişiliğinin adına elde edileceği ile aynı Kanun'un 70. maddesindeki bir siyasi partinin bütün giderlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliğinin adına yapılacağı hükmüne aykırı davranılmıştır.

Mahkemeye istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin (c) fıkrasına istinaden gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

A- Partinin Savunması

Parti yetkilileri kendilerine sorulan hususlara, '*EDP'nin yönetimini oluşturan bizler, eski adı Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP)'ye üye olarak 13 Mart 2010 tarihinde katılmış olup, söz konusu geçmiş dönem dair işlemler hakkında bilğimiz olmadığı gibi, yine söz konusu döneme ait belgelere de ulaşabilmiş değiliz.*

Yazınızda söz konusu edilen dönemin genel başkanı, PM üyeleri, il başkanları ve bütün merkez yöneticileri, yerel yöneticileri ve üyelerinin neredeyse tamamı izleyen tarihlerde istifa edip partiden ayrılmışlardır.

Halen faaliyet göstermekte olan EDP il, ilçe, ve belde örgütleri içinde faaliyet gösterilen mekanın mülkiyeti kendisine ait olan yoktur. Bunların kira durumu ve yönetim giderlerinin karşılanmasına dair bilgiler ise sorumluluk aldığımız dönem itibariyle (13 mart 2010 sonrası) mevcut belgeler ışığında, usulüne uygun hazırlanmış olarak ve kesin hesap bağlamında tarafınıza iletilmiştir.

Aynı yazının 2.(a) ve (b) şıkları ile 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 ve 20. maddelerinde belirtilen soruları yanıtlayacak bilgi ve belgelere de ulaşmamız yukarıda belirttiğimiz gerekçelerle maddeten mümkün olamamıştır.' şeklinde cevap vermişlerdir.

B- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezinin gelirleri, 355.577,21 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 122.760 TL'si aidat ve bağış gelirleri, 440 TL'si toplantı katılım gelirleri, 15.350 TL'si dosya satış gelirleri, 20.425,50 TL'si gazete ve satış gelirleri, 134.450 TL'si kampanya bağış gelirleri, 79.833 TL'si kurucu üyeler/PM/MYK bağışları ve 0,87 TL'si iskonto gelirlerinden oluşmaktadır.

2009 yılı için 2820 sayılı Kanun'un 66. maddesine göre yasal bağış sınırı 23.470 TL aşılmıştır.

Parti Genel Merkezinin 2009 yılı muhasebe kayıtlarının tutulduğu yevmiye defteri ve defteri kebir 31.12.2008 tarihinde Çankaya İlçe Seçim Kuruluna onaylatılmıştır.

Parti Genel Merkezinin 2009 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen dışındaki gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

1- Feridun İMREK'in 2009 yılında Partiye yaptığı bağış miktarı 29.000 TL'dir. 2009 yılı içinde bir kişinin bağış yapabileceği tutar 23.470 TL olduğundan dolayı $29.000 - 23.470 = 5.530$ TL bağış sınırının üstünde kalmaktadır. 2820 sayılı Kanun'a aykırı olarak bağışta bulunma ve bağışı kabul etme nedeni sorulmuştur.

Feridun İmrek'in Yaptığı Bağışlara İlişkin Tablo

Yevmiye tarih ve no	Bağış Makbuzunun Tarih ve Nosu	Bağış Tutarı	Bağış sınırını aşan Tutar	Bağışı Kabul eden sorumlu ve Görevi
30.1.2009/8	30.1.2008/232843	9.760		Güngör Oflu
20.2.2009/13	20.2.2009/232916	2.000		Güngör Oflu
10.3.2009/20	10.3.2009/232928	13.240	1.530	Güngör Oflu
29.7.2009/89	29.7.2009/232859	1.000	1.000	Nurullah Deniz (Genel sayman)
1.9.2009/122	1.9.2009/232875	3.000	3.000	Nurullah Deniz (Genel sayman)

Parti yetkilileri bu maddede belirtilen hususa cevap vermemişlerdir.

2820 sayılı Kanunu'nun,66. maddesinin ikinci fıkrasında, '*Yukarıdaki fıkranın dışında kalan gerçek ve tüzel kişilerin her birinin bir siyasi partiye aynı yıl içerisinde iki milyar liradan fazla*

kıymette aynı ve nakdi bağışta bulunması yasaktır.'; ek 6. maddesinde *'Bu Kanunun 66 ve 70 inci maddelerinde yer alan parasal değerler her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırılır'*; 76. maddesinin birinci fıkrasında ise *'Bu Kanunun bağışlarla ilgili hükümlerine aykırı olarak bağış kabul ettiği Anayasa mahkemesince tespit edilen siyasi partilerin, 66 ncı maddenin birinci ve üçüncü fıkralarına aykırı şekilde elde ettikleri gelirlerin tamamının Hazineye irad kaydedilmesine,taşınmaz malların Hazine adına tapuya tesciline;aynı maddenin ikinci fıkrasında belirtilen miktarlardan fazla gelirlerle taşınmaz malların bu fıkra da belirtilen miktarı geçen kısmının karşılığının Hazineye irad kaydedilmesine karar verilir.'* şeklinde düzenleme yapılmıştır.

2820 sayılı Kanun'un 66. maddesine göre, 2009 yılı için bir kişinin bağış yapabileceği miktar 23.470 TL olduğundan bu tutarı aşan **5.530** TL tutarındaki bağış geliri karşılığı malvarlığının aynı Kanun'un 76. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesi gerekir.

2820 sayılı Kanun'un 116. maddesinde, *'Bu Kanunun 66 ncı maddesi hükümlerine aykırı olarak bağışta bulunan kimse ve bağışı kabul eden parti sorumlusu, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.'* denildiğinden, Kanun'a aykırı olarak bağışta bulunan Feridun İRMEK ile bağışı kabul eden parti sorumluları Güngör OFLU ve Nurullah DENİZ hakkında gerekli yasal işlemlerin yapılabilmesi için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinden Çorum il başkanlığının gelirleri 34 TL, Manisa il başkanlığının gelirleri 2.928,89 TL olarak gösterilmiştir.

Parti il örgütlerinden 67 ilin herhangi bir geliri bulunmamaktadır.

C- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti genel merkezinin 2009 yılı giderleri 355.577,21 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 76.924,1 TL'si finansman giderleri, 100.561,68 TL'si dışarıdan sağlanan fayda ve hizmet giderleri, 37.869,41 TL'si çeşitli giderler, 32.267,53 TL'si personel ücret ve giderleri, 20.440 TL'si kira giderleri, 160,33 TL'si çek ve komisyon giderleri, 11.624,71 TL'si işçi ücret giderleri, 277,95 TL'si kırtasiye giderleri, 706,6 TL'si gazete ve dergi abone giderleri, 6.870,52 TL'si posta ve kargo giderleri, 111,4 TL'si yol taşıt nakliye giderleri, 4.712,82 TL'si ısıtma aydınlatma ve su giderleri, 249,8 TL'si temsil ve ağırlama giderleri, 1.069,23 TL'si temizlik bakım onarım giderleri, 663,82 TL'si kurultay ve toplantı giderleri, 2.191,33 TL'si büro ortak gideri, 514,2 TL'si avukatlık dava ve icra giderleri, 295,63 TL'si pul ve noter giderleri, 839,27 TL'si bilgisayar giderleri, 31.683,31 TL'si Anayasa Mahkemesi usulsüzlük cezasının gecikme faizi, 25.543,57 TL'si önceki dönem giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezinin 2010 yılına devreden kasa ve banka mevcudu anlaşılamamıştır.

Parti Genel Merkezinin 2009 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen konular dışında, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri '*Belgelendirme*' kavramıdır. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde '*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır*' şeklinde tarif yapılmış ve '*Fatura Kullanma Mecburiyeti*' başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un '*Makbuz Mecburiyeti*' başlıklı 236. maddesinde, '*Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir.*' denilmiş ve makbuzun muhteviyatı da 237. maddede belirtilmiştir.

Yine aynı Kanun'un '*Gider Pusulası*' başlıklı 234. maddesinde ki, '*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin vergiden muaf esnafa;*

Yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir. Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir.' hükmünden fatura vermek mecburiyetinde olmayanlar için gider pusulası düzenleneceği anlaşılmaktadır.

2820 sayılı Kanun'un 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş bin liraya kadar olan (2009 yılı için 58,65 TL) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Kanun'un 70. maddesinde, '*Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır*' ve aynı Kanun'un 75. maddesinde, '*Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir*' ve 76. maddesinde de, '*Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir*' hükümleri yer almıştır.

25.2.2011 günlü, 27857 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanun'u ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yayınlandığı tarih itibarıyla yürürlüğe girdiğinden ve geçici maddelerde yargılanmamış siyasi parti hesaplarında değiştirilen hükümlerin uygulanacağına dair düzenleme de yapılmadığından dolayı bu tarihten önceki denetim ve yargılamada değişiklikten önceki hükümler uygulanacaktır.

Anayasa Mahkemesi partilerin mali denetiminde parti tüzel kişiliğini dikkate alarak yargılama yapmaktadır. Dolayısıyla yöneticilerin birbirleri ile olan ilişkileri ilgili yıl hesabının

incelenme ve yargılanmasında dikkate alınmamakta, suç unsuruna rastlanılması halinde ise Başsavcılığa suç duyurusunda bulunmaktadır.

1- Telefon gecikme bedellerinin Parti bütçesinden ödenme nedeni sorulmuştur.

Telefon Gecikme Bedelleri

Yevmiye tarih ve no	İçerik	Tutar
10.1.2009/4	Türk Telekom gecikme bedelleri	10,81
' '	Turkcell gecikme bedelleri	25,42
20.1.2009/6	Turkcell gecikme bedelleri	47,19
28.3.2009/23	Turkcell gecikme bedelleri	7,22
31.3.2009/26	Türk Telekom gecikme bedelleri	27,41
31.3.2009/27	Turkcell gecikme bedelleri	17,70
6.5.2009/33	Turkcell gecikme bedelleri	14,15
6.5.2009/34	Türk Telekom gecikme bedelleri	4,37
6.6.2009/46	Türk Telekom gecikme bedelleri	19,48
1.7.2009/68	Turkcell gecikme bedelleri	5,46
14.7.2009/82	Türk Telekom gecikme bedelleri	17,62
15.7.2009/83	Türk Telekom gecikme bedelleri	15,18
29.7.2009/91	Turkcell ve Türk Telekom gecikme bedelleri	12,67

5.11.2009/167	2003 yılı Türk Telekom gecikme bedelleri	4.434,12
23.12.2009/199	Türk Telekom gecikme bedelleri	22,28

Toplam''''''''''''''''''''4.681,08

Parti yetkilileri bu maddede belirtilen hususa cevap vermemişlerdir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme bedelinden parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır. Bu nedenle **4.681,08** TL'nin Hazine'ye irad kaydedilmesi gerekir.

2- Parti görevlilerinin vergi ve diğer kanuni yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı, ücreti ile para cezalarının Parti bütçesinden ödenme nedeni sorulmuştur.

Gecikme Zammı, Faiz ve Cezalara İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındının Tarih ve Nosu	Mahiyeti	Tutarı
20.1.2009/6	16.1.2009/22-37	Cumhuriyet VD Alınan diğer faizler	207,28
''	16.1.2009/18-21	Gelir vergisi stopaj ve damga vergisi gecikme zammı	299,25
''	16.1.2009/17	Vergi ziyası cezası ve gecikme zammı	1.128,07
12.3.2009/21	17.3.2009/123	SSK primi, İşsizlik sigortası ve damga vergisii gecikme zammı	1.466,83
31.3.2009/26	18.2.2009/77-91	Seğmenler VD Alınan diğer faizler	176
6.5.2009/33	5.5.2009/3594710-3594715	Elektrik bedelleri gecikme zammı	8,39

22.6.2009/58	22.6.2009/3943686-3943689	Elektrik bedelleri gecikme zammı	5,21
--------------	---------------------------	-------------------------------------	------

Toplam'''''''''''''''''''' 3.291,03

Parti yetkilileri bu maddede belirtilen hususa cevap vermemişlerdir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme faizi ve gecikme zammından parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır. Bu nedenle **3.291,03** TL'nin Hazine'ye irad kaydedilmesi gerekir.

3- Aşağıda gösterilen harcamalar 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'ndaki belge asılları olmadan veya faksdan çıkan suretine dayanılarak yapılmıştır. 213 sayılı Kanun'a göre düzenlenmiş belge aslı olmadan ödeme yapılma nedeni sorulmuştur.

Fatura Aslı Olmadan Yapılan Giderlere Ait Tablo (Tablo-1)

Yevmiye Tarih ve No	Kimden alındığı	Belge türü	Tutar
11.5.2009/36	Çözüm Tel. Elekt. İletişim Ticaret	6.5.2009 tarih ve 007344 nolu faks fatura	389,4
11.5.2009/36	Demirci The Media Network	11.5.2009 tarih ve 022345 nolu faks fatura	7.850,70
6.6.2009/47	Nisan Yayıncılık	Tarih yok. 087501 nolu faks fatura	2.000

Toplam'''''''''''''''''''' 10.240,1

Fatura Olmadan Yapılan Ödemelere Ait Liste (Tablo-2)

Yevmiye tarih ve no	İçerik	Belge türü	Tutar
18.6.2009/57	9 adet Türk Telekom faturası bulunmamaktadır.	PTT Tahsilat Belgesi	236,81
24.6.2009/60	Telefonlar:	Kredi kart slibi	610,1

	0.533.738 82 00 =138,80 0.533.738 82 01 =195,10 0.533.738 82 02 =71 0.533.738 82 03 =205,20		
24.6.2009/60	9 adet Türk Telekom faturası bulunmamaktadır.	PTT Tahsilat Belgesi	580,19
14.7.2009/82	9 adet Türk Telekom faturası bulunmamaktadır.	Tahsilat makbuzu	340,5
20.11.2009/173	4 adet Türk Telekom faturası bulunmamaktadır.	PTT Tahsilat Belgesi	339

Toplam''''''''''''''''2.106,6**Fatura Olmadan Yapılan Ödemelere Ait Liste (Tablo-3)**

Yevmiye tarih ve no	İçerik	Belge durumu	Tutar
10.1.2009/3	Gider yazılmıştır.	Fatura veya fatura yerine geçen belgeler bulunmamaktadır.	584,93
10.2.2009/12	Gider yazılmıştır.	Fatura veya fatura yerine geçen belgeler bulunmamaktadır.	3.294,44
10.3.2009/19	Gider yazılmıştır.	Fatura veya fatura yerine geçen belgeler bulunmamaktadır.	1.572,31

Toplam''''''''''''''''5.451,68

Parti yetkilileri bu maddede belirtilen hususa cevap vermemişlerdir.

Esas Sayısı:2010/13 (Siyasi Parti Mali Denetimi)**Karar Sayısı:2013/16**

2820 sayılı Kanun'un 70. maddesinde beş milyon (2009 yılı için 58,65 TL) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli ve kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle fatura aslı olmaksızın veya 213 sayılı Kanun'a uygun düzenlenmiş belge olmadan kaydedilen giderin, Kanun'un öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

213 sayılı Kanun'a uygun olarak düzenlenmiş fatura, serbest meslek makbuzu, gider pusulası gibi kanıtlayıcı belgeler olmadan yapılan **17.798,38** TL tutarındaki giderin Kanun'un öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir. Bu nedenle söz konusu miktarın Hazine'ye irad kaydedilmesi gerekir.

4- Parti adına olmayan, kişi adına kayıtlı telefonlara alınan kontör bedellerinin Parti bütçesinden karşılanma nedeni sorulmuştur.

Kontör Alımları

Yevmiye tarih ve no	Fişin tarih ve no	İşletme adı	İçerik	Tutar
30.1.2009/10	17.1.2009/000004	Doğru Market	Kontör	42
' '		Konur Büfe	Kontör	42

Toplam"84

Parti yetkilileri bu maddede belirtilen hususa cevap vermemişlerdir.

Parti yetkilileri kimlere alındığına dair isim belirtmedikleri gibi, bu kontörlerin parti faaliyetleri için kullanıldığına dair kanıtlayıcı bilgi ve belge de sunmamışlardır. Bu nedenle Parti adına yapılmış bir gider olarak kabul edilmemiştir.

5- Tabloda yer alan 90, 184, 198, 200, ve 201 nolu yevmiyelerde ki icra ödemelerinin ana para ve faizinin ayrı ayrı belirtilmesi ile faiz ve diğer masrafların parti bütçesinden karşılanma nedeni sorulmuştur.

İcra Ödemelerine Ait Liste

Yevmiye tarih ve no	Borcun kaynağı	Açıklama	Anapara	Faiz ve Diğer masraflar	Toplam tutar
12.3.2009/21	Mustafa Kemal Borazan'ın alacağı		6.000	2.000	8.000

29.7.2009/90	Güngör Oflu alacağı	Ankara 28.İcra E:2009/9265 sayılı dosyaya ödeme			4.001,5
2.12.2009/184		Ankara 28.İcra E:2009/9265 sayılı dosyaya ödeme			6.318,13
22.12.2009/198		Ankara 9.İcra E:2009/18096 sayılı dosyaya ödeme	5.310	872,83	6.182,83
22.12.2009/198		Ankara 31.İcra E:2009/8116 sayılı dosyaya mahsuben elden 800.-tl ödendi. A4'e alındı belgesi düzenlendi.			800
24.12.2009/200		Ankara 31.İcra E:2009/8116 sayılı dosyaya mahsuben elden 1.000.-tl ödendi. A4'e tutanak belgesi düzenlendi.			1.000
24.12.2009/201		Ankara 31.İcra E:2009/8116 sayılı dosyaya mahsuben elden 1.000.-tl ödendi. A4'e			1.000

		tutanak belgesi düzenlendi.			
--	--	-----------------------------------	--	--	--

Parti yetkilileri bu maddede belirtilen hususa cevap vermemişlerdir.

29.7.2009/90, 2.12.2009/184, 22.12.2009/198, 24.12.2009/200, 24.12.2009/201 yevmiyedeki icra ödemelerinde ki istenen bilgiler tarafımıza verilmemiştir. İstenen bilgiler tarafımıza verilmediğinden dolayı bu ödemeler Parti tarafından karşılanacak gider olarak kabul edilmemiştir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak faiz ve diğer masraflar parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir.

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan faiz ve diğer masraflardan parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır. Dolayısıyla **15.992,46** TL'nin Hazine'ye gelir yazılması gerekir.

6- 17.8.2009 tarih ve 105 nolu yevmiyede Sevgi ÇİÇEK'in 17.8.2009 tarih ve 041205 nolu faturası ile genel sayman Nurullah DENİZ tarafından gönderilen duvak, çelenk ve aranjman bedeli olan 75TL'nin Parti bütçesinden karşılanma nedeni sorulmuştur.

Parti yetkilileri bu maddede belirtilen hususa cevap vermemişlerdir.

Partide Genel Sayman olarak görev yapan Nurullah DENİZ'in gönderdiği çiçekler Partiyi temsilen değil kişisel olduğundan parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir. Bu nedenle **75** TL ödemenin Hazine'ye gelir kaydedilmesi gerekir.

7- Habertürk'e (Yeni Kan Medya) avans olarak verilen 90.532 TL'nin hangi tarihte ve hangi iş için verildiği ile avansın kapatıldığı tarihin bildirilmesi istenmiştir.

Parti yetkilileri bu maddede belirtilen hususa cevap vermemişlerdir.

Yapılan incelemelerde, söz konusu ödemeye ilişkin olarak kanıtlayıcı herhangi bir belge bulunamamış, avansın içeriği ile kapatılma tarihi Parti görevlilerinden sorulmuş, görevlilerce söz konusu ödemenin raporun düzenlendiği tarihe kadar kapatıldığına dair bir belge ibraz edilmemiştir.

Ödemenin avans hesabına kaydedilmesi Partinin kasasından belgesiz olarak para çıkmış olması gerçeğini etkilemeyecektir.

Ödemenin yapıldığı tarihten bu güne kadar olan sürenin uzunluğu, içeriğe ilişkin belge verilmemesi ve kaydın bu şekilde bırakılması gerçekte bu ödemelerin belgeye dayanmadan yapılan gider olduğunu göstermektedir. 2012 yılı sonuna kadar herhangi bir belge sunulmamış olması durumu dikkate alındığında, bu ödemenin avans olduğu kaydının gerçeği yansıtmadığı sonucuna varılmıştır. Kanıtlayıcı herhangi bir belgeye dayanmaksızın kaydedilen **90.532** TL'nin Kanun'un öngördüğü anlamda dayanağı olduğu kabul edilmemiştir.

8- Kişi veya firmaların paraları alıp almadığının anlaşılabilmesi için ya imzalı para makbuzu veya banka dekontunun olması gerekir.

Ödeme yapılan kişi veya firmaların paraları aldıklarını kanıtlayıcı imzalı para makbuzları veya banka dekontlarının gönderilmesi istenmiştir.

Tablo-1

Yevmiye tarih ve no	İçerik	Tutar	Belge durumu
10.1.2009/3	Satıcılara yapılan ödemeler	690	Ödendiğine dair makbuz/dekont bulunmamaktadır.
10.3.2009/19	Satıcılara yapılan ödemeler	2.212,5	Ödendiğine dair makbuz/dekont bulunmamaktadır.
Toplam		2.902,5	

Maaş Ödemeleri (Tablo-2)

Yevmiye tarih ve no	İçerik	Tutar	Belge durumu
10.1.2009/3	Aralık 2008 ücret ödemesi	1.509,86	Belge bulunmamaktadır.
10.2.2009/12	Ocak 2009 ücret ödemesi	1.054,26	Belge bulunmamaktadır.
10.3.2009/19	Şubat Mart 2009 ücret ödemesi	2.108,52	Belge bulunmamaktadır.
Toplam		4.672,64	

Parti yetkilileri bu maddede belirtilen hususa cevap vermemişlerdir.

İstenen imzalı para makbuzu, banka dekontu veya ödemelerin yapıldığını kanıtlayıcı belgeler gönderilmediğinden **7.575,14 TL**'nin Hazine'ye irad kaydedilmesi gerekir.

9- Parti Genel Merkezinin binası kiralıktır. Parti ile kiraya veren arasında imzalanan sözleşmenin gönderilmesi, tutanak ile ödenen kira ödemelerinin hangi ay ve yılları kapsadığının

belirtilmesi, yapılan kira ödemelerinin 268 seri nolu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde belirtildiği üzere banka veya PTT aracılığıyla yapılmama nedeni sorulmuştur.

Kira Ödemeleri

Yevmiye tarih ve no	İçerik	Tutar	Belge durumu
30.1.2009/10		23.000	Ödendiğine dair A4 kağıdına yazılmış Tutanak başlıklı kağıt bulunmaktadır.
31.3.2009/26		45.885	Ödendiğine dair A4 kağıdına yazılmış Tutanak başlıklı kağıt bulunmaktadır.
2.9.2009/124		3.750	Ödendiğine dair banka dekontu bulunmaktadır.
29.9.2009/141	29.9.2009/29.10.2009 dönemi 1 aylık kira ödemesi	4.000	Ödendiğine dair banka dekontu bulunmaktadır.
14.10.2009/150	Kira bedeline mahsuben	2.000	Ödendiğine dair banka dekontu bulunmaktadır.
14.12.2009/191	Eylül Ekim ayına mahsuben kira	6.972	Ödendiğine dair banka dekontu bulunmaktadır.

Parti yetkilileri bu maddede belirtilen hususa cevap vermemişlerdir.

29.7.2008 günlü, 26951 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 268 seri nolu Gelir Vergisi Genel Tebliğine göre, işyerlerinde, işyerini kiraya verenler ile kiracıların kiraya ilişkin tahsilat ve ödemelerinin 1.11.2008 tarihinden itibaren banka veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen belgelerle tevsik edilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Parti kiraya veren kişilere 30.1.2009 tarihli A4 kağıdına yazılmış tutanak yazısıyla 23.000 TL, 18.2.2009 tarihli A4 kağıdına yazılmış tutanak yazısıyla 45.885 TL ödemiştir. Ödemeler banka veya PTT aracılığıyla yapılmamıştır.

Kira ödemeleri kanıtlayıcı belgeler olmadan tutanak yazılı kağıda istinaden yapılmıştır.

Kira sözleşmelerinin yazılı olma zorunluluğu bulunmamakla birlikte ispat açısından yazılı olmaları gerekir. Yasal düzenlemeye göre kira sözleşmesinin yazılı olma zorunluluğu bulunmamasına karşın, gerek kiracının ve gerekse kiraya verenin haklarını doğması muhtemel bir uyuşmazlıkta koruyabilmek için yazılı olması gerekmektedir. Vergilendirme yönünden ise kişiler üçüncü kişilerle olan vergisel ilişkilerini kanıtlamak zorunda olduklarından, bu sözleşmelerin de 213 sayılı Kanun'un 227. maddesi uyarınca ispat edici belge olarak yazılı düzenlenmiş bulunması gerekmektedir. Kira ödemelerinde kira sözleşmesi ile paranın ödendiği veya alındığını gösteren belgeler kanıtlayıcı belgedir.

Kira sözleşmesi ile paranın ödendiğini gösteren kanunen belirlenmiş kanıtlayıcı belgeler olmadan yapılan **68.885 TL** gider olarak kabul edilmemiştir.

10- 10.3.2009 tarih ve 20 nolu yevmiyede 4.3.2009 tarih ve 900742 /742 nolu Muhakemat Müdürlüğü muhasebe yetkilisi mutemet alındısı karşılığında Maliye Bakanlığı Merkez saymanlık müdürlüğüne 12.347,50 TL dava açma ücreti olarak 12.634,30 TL ve masraf olarak 18,20 TL yatırılmıştır. Yatırılan paraların içeriğine ilişkin ayrıntılı açıklama yapılması istenmiştir.

Parti yetkilileri bu maddede belirtilen hususa cevap vermemişlerdir.

Parti yetkililerince istenen bilgi verilmediği için açılan davanın içeriği ve siyasi parti faaliyeti ile ilgili olup olmadığı anlaşılamadığından toplam **25.000 TL**'nin Hazine'ye gelir kaydedilmesi gerekir.

11- 9.9.2009 tarih ve 129 nolu yevmiyede usulsüzlük ve gecikme Anayasa Mahkemesi 2005/33 olarak 31.683,31 TL gider yazılmıştır. Gider kaydedilen tutara ilişkin ayrıntılı açıklama yapılması istenmiştir.

Parti yetkilileri bu maddede belirtilen hususa cevap vermemişlerdir.

Parti yetkililerince istenen bilgi verilmediği için içeriği anlaşılamamıştır. Ancak Partinin 2009 yılı gelir-gider tablosunda 31.683,31 TL Anayasa Mahkemesinin usulsüzlük cezasının gecikme faizi olarak yer almıştır. Bu bilgiye göre söz konusu rakam gecikme faizine ilişkindir. Dolayısıyla **31.683,31 TL**'nin Hazine'ye irad kaydedilmesi gerekir.

12- 2008 yılından devreden kasa banka bilgileri ile 2010 yılına devreden kasa ve banka bilgilerinin bildirilmesi istenmiştir.

Parti yetkilileri bu maddede belirtilen hususa cevap vermemişlerdir.

Parti hesabında devreden kasa ve banka bilgileri bilinemediğinden kontrolünün yapılması da mümkün olmamıştır.

Mahkemeye istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin (c) fıkrasına istinaden gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinden Çorum il başkanlığının giderleri 4.947,1 TL ve Manisa il başkanlığının giderleri 2.895,69 TL olarak gösterilmiştir.

Parti il örgütlerinden 67 ilin herhangi bir gideri bulunmamaktadır.

D- Parti Mallarının İncelenmesi

Partinin defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede 2009 yılında herhangi bir taşınmaz ile değeri yüz lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve her türlü hak ediniminin olmadığı anlaşılmaktadır.

IV- SONUÇ

Sosyaldemokrat Halk Partisinin yeni adıyla Eşitlik ve Demokrasi Partisinin 2009 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

1- Partinin 2009 yılı kesin hesabında gösterilen 358.540,10 TL gelir ve 363.420 TL giderin Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen **265.597,40 TL** karşılığı malvarlığının 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 75. maddesi gereğince Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

3- Parti Genel Merkezince 2820 sayılı Kanun'un 66. maddesine aykırı olarak elde edilen toplam **5.530 TL** tutarındaki bağış geliri karşılığı malvarlığının aynı Kanun'un 76. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

4- 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 116. maddesine aykırı bağışta bulunan ile bağışı kabul eden parti sorumluları hakkında gerekli yasal işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

5- Mahkemeye istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan Kanun'un 111. maddesinin (c) fıkrasına istinaden gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

3.1.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Başkanvekili

Haşim KILIÇ

Serruh KALELİ

Alparslan ALTAN

Üye

Üye

Üye

Mehmet ERTEN

Serdar ÖZGÜLDÜR

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Esas Sayısı:2010/13 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2013/16

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN